

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНСЬКИХ МОВ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

Факультету іноземної філології

(назва факультету)

Рошко М.М.

(прізвище, ініціали)

2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ**

**для студентів III курсу денної форми навчання
факультету іноземної філології**

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Освітня програма	Французька мова та література. Переклад
Статус дисципліни	нормативна
Мова навчання	французька

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна граматики французької та української мов» для студентів III курсу денної форми навчання факультету іноземної філології. 2023р. – 13с.

Розробник: Кікало А. В., к.ф.н., доц.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри романських мов та зарубіжної літератури

протокол № 8 від «30» травня 2023 р.

Завідувач кафедри романських мов та зарубіжної літератури _____ доц. Смужаниця Д. І.

Голова науково-методичної комісії _____ Синьо В.В.

Завідувач кафедри

Смужаниця Д. І. Смужаниця Д. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«30» червня 2023 р.

© Кікало А.В. 2023 р.

©ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	5	
	Лекції:	
	30	
	Практичні (семінарські):	
	14	
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Порівняльна граматики французької та української мов**» є засвоєння здобувачами освіти типологічних характеристик, а також спільних і відмінних рис французької та української мов на всіх структурних рівнях у зіставному плані, а також методів їх використання у практиці викладання французької мови у школах з українською мовою навчання.

Викладання цієї навчальної дисципліни спрямоване на розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів вивчення граматичної будови французької мови, її специфічних властивостей та закономірностей функціонування у співставленні з рідною мовою та з іншими іноземними мовами для більш глибокого осмислення універсального та специфічного у франкомовній картині світу, для сприяння грамотному розмовному мовленню та здійсненню якісних перекладів з урахуванням особливостей структури обох мов.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК-5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК-1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК-3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК-4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК-7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК-8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Порівняльна граматики французької та української мови**\» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр НД за ОП	Назва навчальної дисципліни
ОК 12	Французька мова (практичний курс)
ОК 14	Практична граматики французької мови
ОК 18	Історія французької мови

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Французька мова та література. Переклад» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію	ПРН 9
Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності	ПРН 16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Порівняльна граматики французької та української мов»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здобувачі освіти зможуть зіставляти і характеризувати граматичні явища порівнюваних мов, в тому числі в соціолінгвальному ракурсі	ПРН 9
Студенти знатимуть й розумітимуть основні закономірності застосування французької мови у порівнянні з українською з точки зору граматичної норми	ПРН 16

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- іспит
- відповіді на практичних заняттях
- презентації
- виконання завдань модульної контрольної роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, презентації.

Форма модульного контролю: письмова

Форма підсумкового семестрового контролю: усна (іспит)

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	презентація	50	100
8	8	8	8	8	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	презентація	50	100
8	8	8	8	8	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	3	40	3	40
Презентація	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання відповідей на семінарських заняттях

- «відмінно» – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при граматичному аналізі;

- «задовільно» – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми або дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає граматичні поняття та явища, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях;

- «незадовільно» – студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в граматичних явищах обох порівнюваних мов, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Критерії оцінювання презентації

9-10 балів – Презентація демонструє точне розуміння завдання, ясне і логічне представлення ходу дослідження, завдання виконано у повному обсязі, Слайди презентації чітко структуровані без стилістичних, орфографічних і граматичних помилок, використана професійна лексика, словниковий запас різноманітний, презентація відповідає змісту проєкту, логічно ілюструє його. Презентація містить гіперпосилання;

5-8 балів – Завдання виконано частково, слайди містять певну кількість лексичних, орфографічних і граматичних помилок, презентація не відображає зміст проєкту в повному обсязі, частково ілюструє його;

1-4 бали – Завдання виконано з великою кількістю помилок, словниковий запас одноманітний, презентація або не відповідає змісту проєкту, або виконана недбало.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, презентації, виконання тестових завдань, результати самостійної роботи. Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає 5 завдань (кожне з яких оцінюється в 10 балів): 3 теоретичні питання з відкритими відповідями, 1 практичне завдання, та 1 завдання у формі тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
------	----------	--	--

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль – іспит (екзамен), який проводиться в усній формі. Студент може не допускатися до семестрового контролю, якщо у встановлені графіком освітнього процесу терміни він не підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання, оцінювання яких, згідно із робочою програмою навчальної дисципліни, має відбутися під час семестру. Іспит складають здобувачі освіти, яких не влаштовує позитивна оцінка, виставлена за результатами модульних контролів, а також ті, хто отримав оцінку в межах від 35 до 59 балів. Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою здобувача вона може бути зарахована як підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни. З метою підвищення рейтингової оцінки здобувач вищої освіти, за бажанням, може скласти іспит із дисципліни під час сесії, результат якого визнається остаточним.

Білет складається з 3-х питань (2 – теоретичного характеру з відкритими відповідями та 1-е практичне завдання).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка «відмінно» (90–100 б.) виставляється, якщо студент відповів на питання екзамену в повному обсязі, мають місце обґрунтованість та повнота відповіді на теоретичні та практичні питання, проявив глибокі знання граматичних явищ обох мов, вміння їх аналізувати та порівнювати.

Оцінка «добре» (74-89 б.) – виставляється, якщо студент відповів на питання екзамену в повному обсязі, висвітлені всі теоретичні та практичні питання, але має місце деяка

необґрунтованість розкриття цих питань. Можлива присутність деяких недоліків у аналізі та порівнянні граматичних понять і явищ.

Оцінка «задовільно» (60-73 б.) – виставляється, якщо студент відповів на питання екзамену в неповному обсязі, немає повної відповіді на теоретичні або практичні питання. Можлива присутність грубих недоліків у аналізі та порівнянні граматики французької та української мов.

Оцінка «незадовільно» (1-59 б.) – виставляється, якщо студент відповів на питання екзамену в неповному обсязі, повністю відсутні відповіді на теоретичні або практичні питання. Незадовільна оцінка може бути виставлена, якщо відповіді були не по суті теоретичних та практичних питань.

6.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1.Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Граматична будова французької та української мов. Загальна характеристика граматичної будови двох мов у контрастивному аспекті. Характер системних зв'язків у французькій та українській мовах. Домінуючі риси в синтетичних і аналітичних мовах.

Тема 2. Проблема класифікації і принципи виділення частин мови у французькій мові у зіставленні з українською. Різні підходи до класифікації частин мови у французькій мові. Критерії для класифікацій частин мови у французькій мові. Критерії для класифікацій частин мови в українській мові. Інвентар частин мови у французькій та українській мовах.

Тема 3. Типологія граматичних категорій у французькій та українській мовах. Семасіологічний підхід до типологічного вивчення граматичних категорій мов світу. Універсальні граматичні значення.

Тема 4. Іменник як частина мови в контрастивному аспекті. Іменник та його граматичні категорії у французькій та українській мовах: рід, відмінок, число, визначеність іменника. Система семантичних опозицій артикля у французькій мові. Текстова функція артикля.

Тема 5. Дієслово як частина мови в контрастивному аспекті. Морфологія дієслова та тенденції розвитку французької морфології. Класи дієслів. Порівняльна характеристика категорій особи, числа, часу, виду, стану та способу дієслова у французькій та українській мовах. Неособові форми дієслова у французькій та українській мовах.

Модуль 2

Тема 6. Порівняльний синтаксис. Словосполучення та речення як основні типологічні константи на синтаксичному рівні. Основні синтаксичні теорії. Основні синтаксичні поняття: синтаксична одиниця, синтаксичне значення, синтаксична форма, синтаксична функція.

Тема 7. Типологія словосполучень у французькій та українській мовах. Поняття словосполучення. Загальна характеристика словосполучення. Структурні та семантичні типи словосполучень у французькій та українській мовах, критерії виділення та класифікації. Типи синтаксичного зв'язку в словосполученнях у зіставлюваних мовах: узгодження, керування, приєднання.

Тема 8. Зіставний аналіз простого речення. Поняття речення. Поняття предикації. Основні підходи до вивчення речення – структурний, семантичний, прагматичний. Просте речення та його структура. Зіставна характеристика структурних типів речення у порівнюваних мовах.

Повні та неповні речення, проблема еліпсису. Кореляція понять безособові речення, неозначено-особові речення, називні речення у зіставлюваних мовах. Теорія актуального членування речення. Способи вираження тема-рематичних елементів речення в порівнюваних мовах. Прагматичні типи речень та специфіка їх вживання в двох мовах.

Тема 9. Типологія членів простого речення у французькій та українській мовах. Поняття граматичної основи у простому реченні. Головні та другорядні члени речення у французькій мові порівняно з українською. Складне речення та складне синтаксичне ціле. Поняття поліпредикації та супутньої предикації. Предикативні комплекси французької мови та способи їх відтворення українською.

Тема 10. Типологія складного речення. Сурядні та підрядні речення у французькій та українській мовах, спірні випадки виділення типів підрядних і сурядних речень у порівнюваних мовах. Характеристика структури та змісту складносурядних і складнопідрядних речень. Типи та засоби синтаксичного зв'язку, класи сполучників у складносурядних і складнопідрядних реченнях французької мови порівняно з українською. Синтаксичні засоби емпізи у складному реченні французької мови порівняно з українською. Зіставний аналіз пунктуації складного речення.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
5-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Граматична будова французької та української мов у зіставному аспекті	8	3	1			4
Тема 2. Проблема класифікації і принципи виділення частин мови у французькій мові у зіставленні з українською	8	3	1			4
Тема 3. Типологія граматичних категорій у французькій та українській мовах	7	2	1			4
Тема 4. Іменник та займенник як частини мови в контрастивному аспекті	9	4	1			4
Тема 5. Дієслово як частина мови в контрастивному аспекті	9	4	1			4
Модульна контрольна робота	5		2			3
Разом за модуль	46	16	7			23
Модуль 2						

Тема 6. Порівняльний синтаксис	7	2	1			4
Тема 7. Типологія словосполучень у французькій та українській мовах	7	2	1			4
Тема 8. Зіставний аналіз простого речення	8	3	1			4
Тема 9. Типологія членів простого речення у французькій та українській мовах	8	3	1			4
Тема 10. Типологія складного речення	9	4	1			4
Модульна контрольна робота	5		2			3
Разом за модуль	44	14	7			23
Разом за семестр	90	30	14			46

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Граматична будова французької та української мов	1	
2	Проблема класифікації і принципи виділення частин мови у французькій мові у зіставленні з українською	1	
3	Типологія граматичних категорій у французькій та українській мовах	1	
4	Іменник та займенник як частини мови в контрастивному аспекті	1	
5	Дієслово як частина мови в контрастивному аспекті	1	
6	Порівняльний синтаксис	1	
7	Типологія словосполучень у французькій та українській мовах	1	
8	Зіставний аналіз простого речення	1	
9	Типологія членів простого речення у французькій та українській мовах	1	
10	Типологія складного речення	1	
	Модульні контрольні роботи	4	
	Разом	14	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Граматичні явища в світлі співвідношення мови, мислення і позамовної дійсності	4	
2	Критерії визначення та інвентар частин мови у французькій та українській мовах	4	
3	Вираження категорії визначеності/невизначеності у порівнюваних мовах	4	
4	Особливість функціонування неозначеного займенника у французькій та українській мовах	4	
5	Засоби передачі минулого часу у французькій та українській мовах	4	
6	Зіставна характеристика прислівника у порівнюваних мовах	4	
7	Основні синтаксичні теорії	4	
8	Способи вираження тема-рематичних елементів речення в порівнюваних мовах	4	
9	Особливості синтаксису у французькій та українській пресі	4	
10	Синтаксичні особливості студентського аргю у французькій та українській мовах	4	
11	Підготовка до модульної контрольної роботи	6	
Разом		46	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Технічні засоби: комп'ютер, мобільний телефон.

Обладнання: інтерактивна дошка, проєктор.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Венгрєнівська М.А. Порівняльна граматики французької та української мов: навчальний посібник. К.: ВПЦ "Київський університет", 2001. 102 с.

Лемешко Л.С., Табачек І.В. Посібник з теоретичної граматики французької мови. К.: Вид. Центр КНЛУ, 2005. 134с.

Dragan E. Grammaire théorique de la langue française. Cours théorique. Bălți, 2012. Режим доступу: <https://studylibfr.com/doc/9978126/grammaire-th%C3%A9orique-de-la-langue-fran%C3%A7aise>

Рорович М.М. Cours théorique de grammaire française. Morphologie. Чернівці. Вид.-во Букрек, 2010. 287 с

Petiot G. Grammaire et linguistique. P. : Armand Colin, 2000. 176 p.

Допоміжна література

Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. – К.: Академія, 2006. – 424 с.
Grégoire M., Kostucki A., Grammaire progressive du français. CLE International, 2012.
Guiraud P. La syntaxe du français. – Paris: Presse universitaire de France, 1997. – 128 p .

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

http://books.google.ru/books/about/Temps_et_verbe.html Temps et verbe: théorie des aspects, des modes, et des temps : suivi de L'architecture du temps dans les langues classiques.

http://dspace.usc.es/bitstream/10347/3394/1/pg_423-436_verba29.pdf De la grammaire traditionnelle à la grammaire dérivationnelle

http://french.chass.utoronto.ca/fre378/1_2.html Syntaxe théorique

<http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/dragan/grammaire.pdf> Grammaire théorique de la langue française

<http://www.cours.fse.ulaval.ca/fm-19972/fimarbre7/5rangs/ph/conn/theo/phtheo.html>

http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lfr_0023-8368_1979_num_41_1_6145
La grammaire en théorie et pédagogie.

http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lfr_0023-8368_1979_num_41_1_6148

<https://apprendre.tv5monde.com/fr/aides/grammaire>